№. 180.

BREDASCHE
Staat-, Letterkundig-
Nieuws-
Woensdag den

1831

COURANT.
en Wetenschappelijk
Blad.
31 Augustus.

De Ondergeteekenden nemen de vrijheid het geëerd publiek opmerkzaam te maken op het plaatsen van Advertentien in de Bredasche Courant. *Een Blad hetwelk zoo algemeen gelezen, wordt, kan zonder twijfel de meestmogelijke publiciteit aan Annonces geven. De prijs is 20 Cents per regel. De* Advertentien *moeten op Formaat-zegel gesteld zijn. Alle inzendingen geschiedem aan de Ondergeteekenden.* BROESE & Comp.

NEDERLANDEN.

Breda, den 30sten Augustus.

— De groote inspectie, gisteren door Z. M. op de Woenselsche heide over de 2de en 3de divisien, de reserve divisie, de ligte kavallerie en artillerie gehouden, is in de beste orde afgeloopen. De troepen, welker getal men op 30 à 34,000 man begroot, zagen er bij uitstekenheid wel uit. Om elf uren kwam Z. M. met de verdere Vorstelijke personen op de heide, als wanneer de inspectie een aanvang nam. Z. M. heeft alle de troepen op het minzaamst toegesproken en in het bijzonder de Leidsche jagers en verdere vrijwillige korpsen. Onbeschrijfelijk was de indruk die Zr. Ms. toespraak op hen en het geheele leger had; de geestdrift was algemeen en de lucht weergalmde van het vreugdegejuich.

Tot drie uren op den middag heeft de inspectie geduurd, als wanneer Z. M. met hoogstdeszelfs Vorstelijk gezin zich naar Eindhoven begeven en daar een *dejeuner* gebruikt heeft. Geheel Eindhoven was met groen, vlaggen en draperien versierd, de straten waren met mastboomen beplant, en met levendig gejuich werd de Vorstelijke familie door de inwoners ontvangen. Na het gebruiken van het *dejeuner* is Z. M. met hoogstdeszelfs familie over Boxtel en Vucht naar Tilburg teruggekeerd, om van daar op heden, op de heide bij Gilze, de 1ste divisie in oogenschouw te nemen. — Wij zullen van deze beide inspectien nader vollediger verslag doen.

— Wij vernemen, dat H. K. K. H. Mevrouwe de Prinses *van Oranje*, gevoelig over de hulde haren Vorstelijken gemaal bij deszelfs jongst bezoek in deze stad toegebragt, aan de beide jonge juffrouwen *de Roij* en de jonge juffrouw *Verhalen*, die den Prins een eerekrans met versje hadden aangeboden, aan de eerste een brevet *à la Sévigné* en aan de beide andere ieder een fraai paar oorsieraden ten geschenke gezonden heeft, een en ander vergezeld van een zeer vleijenden brief.

— Tijdens het verblijf onzer troepen te Hasselt werden de Belgen, die in de gevechten rondom die plaats waren gevangen genomen, op het stadhuis aldaar bewaard. Verscheiden officieren onzer armee gingen de belgische gevangene officieren bezoeken. Onder deze was ook de majoor *Laatsman*, behoorende tot de 13de afdeeling infanterie; zich met de gevangene officieren onderhoudende, zeide hij hun, dat hij zelf in het verledene jaar in België was gevangen geweest en wel te Denderleeuw, waar hij eene zeer slechte behandeling had ondergaan. „Gij zijt thans, zeide hij tot hen, in denzelfden toestand, waarin ik mij nog kort geleden bevond. Ik kom mij wreken over de beleedigingen en de kwade bejegeningen die men mij in België heeft aangedaan. Ik bied u mijne beurs en mijne diensten aan; reken op mij zoo ik u in iets nuttig kan wezen." Tranen sprongen uit de oogen der gevangenen; zij waren zoo getroffen, dat zij geen antwoord tot dankzegging konden uitbrengen.

Deze trek kan ten weerklank strekken op het dagelijks geschreeuw der belgische dagbladen, die niet ophouden met de grofste beschuldigingen, de Hollanders als ware barbaren uit te krijten.

— Wij hebben nog eene nadere mededeeling ontvangen omtrent het van het slagveld dragen van den gekwetsten kolonel en deszelfs zoon den luitenant *Gaillènes*, welke wij, der waarheid huldigende, hier in deze geheel kortelijk mededeelen.

» Het 1ste bat. der 17de afd. inf., dat in den morgen van den 12den mede aan het hoofd der kolonne was, die van Thienen op Leuven rukte, werd nu bestemd tot dekking der batterij N°. 8, alsmede een deel lansiers tot hetzelfde einde bij twee stukken der rijdende artillerie. Terwijl deze troepen zoo gepositeerd stonden en het regement kurassiers in beweging was mede eene stelling te nemen, barste op het onverwachts het verraderlijk moordend vuur los, door welks eerste kogels de kolonel en deszelfs zoon getroffen werden. De kolonel riep zijne kurassiers toe hem weg te brengen, wanneer den sapeur van gemeld bat. inf. toeschiet, hem zoo goed mogelijk wegdroeg, tot hij op eenigen afstand door eenige kurassiers daarin vervangen werd.

» Wat betreft den luit.-adjudant *Gaillènes*, deze werd door den fla. kmr *J. A. Keller*, van de 1e komp. 1e bat. der 17e afd. met behulp van een kurassier uit het gevecht weggedragen achter een aangelegen huis, en bleef daar zoo lang liggen, tot gemelde *Keller*, zaagt zijn bataillon van eene voorwaartsche beweging op haar standpunt teruggekomen was, den luitenant zoo goed mogelijk verbond en naar de ambulance wegdroeg.

» Bij de verraderlijke charge bragt gemeld bataillon door deszelfs kloekmoedig gedrag veel toe, dat de een oogenblik ontstane wanorde terstond hersteld werd, en werd aan hetzelve daarvoor, eerst door den graaf *van Limburg Stirum* van wege Z. K. H., en daarna door den Prins zelven, hoogstdeszelfs tevredenheid betuigd."

— De brusselsche *Emancipation* zegt, dat er omtrent 15,000 Zwitsers bij het hollandsch leger dienen, welke meestal van de regementen, die onder *Karel X* gediend hebben herkomstig, en, na de gebeurtenissen van julij 1830, naar hun vaderland terug gekeerd zijn. De andere stonden sedert langen tijd in hollandsche soldij. Wij zouden gaarne eens weten waar toch de 15,000 man Zwitsers gelegen of gestaan hebben? Wat de Zwitsers in onze soldij aanbelangt, zoo is het, zoo wel in België als bij ons overbekend; dat de belgische verraders in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zoo lang gewroet en gewerkt hebben, dat deze getrouwe verdedigers van den troon, in 1829 en 1830, afgedankt geworden zijn.

— Volgens berigten uit het russisch leger van den 18den was het hoofdleger naar Nadarzijn en de voorhoede tot Roszijn, twee uren van Warschau gelegen, voortgerukt en zou zich met den Generaal *Rudinger*, die van den kant van Radem in aantogt was, in gemeenschap stellen.

— Een berigt uit Warschau van den 17den hangt een treurig tafereel op van den toestand dier stad. » De 15 en 16de," zegt hetzelve, » waren afgrijzelijke dagen voor ons. De klub, sedert lang verbitterd tegen de Regering, en ontevreden, dat de generaal *Jankowski* niet ter dood veroordeeld was geworden, had eindelijk besloten geweld te gebruiken. Den 15den des avonds ten acht ure werd door de klub, van de Regering de uitlevering van den Opperbevelhebber *Skrzynecki* geëischt; het opgeruide graauw bestormde het slot, dat slechts door 200 man schutters bewaakt werd, drong in hetzelve door, en vermoordde de zeven staatsgevangenen, die aldaar gevonden werden, in hunne vertrekken. Derzelver lijken werden op straat geworpen, en deels bij de beenen aan lantarenpalen opgehangen. Vervolgens liep het graauw naar het huis van verscheiden personen, die reeds van deelneming aan de jongste zamenzwering vrijgesproken waren, alsmede naar het werkhuis, waar verscheiden beambten der vorige politie, maar ook tevens een aantal lieden voor schulden gevangen zaten. Velen van dezen werden zonder eenig onderzoek van kant gemaakt, en vervolgens opgehangen. Zoo werden in dien eersten nacht niet minder dan *vijf en dertig* personen vermoord, onder anderen de generaals *Jankowski*, *Bukowski*, *Hurtig*, *Salazki*, enz.

» Den 16den op den middag, werd een gekwetst Russisch officier als krijgsgevangen naar de stad gebragt; ook deze werd dadelijk van zijn rijtuig gesleurd, en wreedaardig vermoord; kort daarop werd de bezorger der scholen, *Kaweski*, aan eenen lantarenpaal opgehangen.

» De generaal *Krukowiecki* werd nog in den nacht op nieuw tot bevelhebber der hoofdstad benoemd; dezelve deed onmiddellijk krijgsvolk binnenrukken, zoodat men nu niet meer voor de herhaling van dergelijke gruwelen vreest. De Oostenrijksche en Fransche Consuls, die bij het uitbarsten dezer onlusten hunne paspoorten gevraagd hadden, omdat zij zich niet meer veilig achtten, hebben zich dan ook laten bewegen om te Warschau te blijven. Heden is de regering, die tot nog toe bestaan had, ontbonden, en generaal *Krukowiecki* met een bijna onbepeukte magt aan het hoofd van het nieuw bewind gesteld. Hij heeft dadelijk den voorzitter en tien leden der genoemde klub in hechtenis doen nemen. Ook is het opperbevel des legers door hem aan den generaal *Prondzynski* opgedragen, die hetzelve aangenomen heeft.

Op de pleinen zijn heden sterke afdeelingen krijgsvolk gelegerd, om de rust te handhaven."

— De engelsche bladen van den 28sten hebben niets anders van eenig aanbelang aangebragt, dan hetgeen wij, uit die van den 25sten, in ons vorig nommer hebben medegedeeld.

BELGIE.

Brussel, den 29sten Augustus.

Volgens de beste berigten, welke ons dagblad *le Courrier* zich

heeft kunnen bezorgen, zou de kans, om voor de stad Brussel verkozen te worden ten voordeele zijn der volgende personen, als:

Tot senateurs: de baron *Surlet de Chokier*, de baron *Beyts*, de baron *de Secus*, de vader en de heer *Claes van (Lembeek.)*

Tot afgevaardigden: de heeren *Rouppe*, *Ferd. Meeus*, *Palmaert* de vader, *Barthélemy*, *Jottrand*, *Dotrenge* en *de Gamond*.

De minister van oorlog, vol vertrouwen op zijne activiteit, belooft ons, daar men zegt, met den 1sten october, een leger van 50,000 man effectief, volkomen georganiseerd en gereed, om te veld te trekken. Onder de officieren, welke bestemd zijn, om in dienst te blijven worden met verwondering de generaals *Daine* en *Goethals* opgemerkt, dewijl beide ministers van oorlog geweest zijn, hebben zij beide eenig aandeel aan de slechte organisatie van ons eerste leger gehad, beide hebben, gedurende onzen korten en rampspoedigen veldtogt, een kommando gevoerd. Hoe kan de soldaat met mogelijkheid in dergelijke lieden (*nog beide verraders daarenven*) vertrouwen stellen.

— Ons dagblad *l'Emancipation* behelst het volgende artikel: » De bewegingen der Pruissische troepen, waarvan een nieuw korps onlangs den Rijn is overgegaan, gevoegd bij de krijgstoerustingen van koning *Willem*, bij den wankelenden staat van het ministerie van lord *Grey* en eenige andere omstandigheden, verontrusten de voorziende patrioten ten hoogsten. Het 34ste protocol heeft geenszins de treurige voorgevoelens van die vrienden van hun land verdreven; maer het meest zien zij op tegen het gebruik, dat de katholijke geestelijkheid schijnt te maken van den invloed, dien zij op de kiezers heeft, enz."

— De tweede brigade Fransche troepen der divisie *Hulot*, onder bevel van den generaal *Varonne* en uit de 19de en 38ste regementen van linie bestaande, is alhier gearriveerd, komende van Leuven. De koning heeft dezelve, in de Rue-Royale, alwaar zij zich in bataille geschaard hadden, in oogenschouw genomen. Z. M. was, vergezeld door den generaal *Gérard*, den generaal *Hulot* en werd gevolgd door eene talrijken staf, waarbij men de generaals *Chastelar* en *Duvivier*, benevens den minister van oorlog *de Brouckere* opmerkte.

— Men houdt zich met het formeren van een artillerie-park op de boulevard van Waterloo, nabij de Halsche poort bezig.

— Het Fransche hoofdkwartier is, sedert gisteren, binnen deze stad gevestigd. De maarschalk *Gérard* bewoont het huis, dat de regent te voren bewoond heeft. De officieren van den staf, waaronder wij den algemeenen betaalmeester des legers begrijpen, hebben kwartieren in de stad gehuurd.

— Het 4de regement Fransche jagers te paard gaat te Doornik bezetting houden en begeeft zich onmiddellijk, van Wavre, alwaar het gestationneerd lag, derwaarts.

Onderscheiden hoofd-officieren van den staf vertrekken heden naar de grenzen, om aldaar topografische bewerkingen, als het opnemen van plans, het bestuderen van het terrein, enz. enz. te bewerkstelligen.

GENT, den 28sten Augustus.

Daar worden gedurig zieken van de grenzen herwaarts gebragt; het militaire hospitaal is er overkropt vol van. Alle de zieken, die in het hospitaal komen, krijgen dadelijk de koorts. Onze regering heeft de kerk van Sint-Martin d'Akkergem, tot een hospitaal doen inrigten.

Morgen beginnen de verkiezingen. Zie hier eene lijst dergenen, die waarschijnlijk verkozen zullen worden:

Tot senateur: de heeren Markies *Ch. de Rhoden*, lid van het congres, *Piers de Raverschoot* en *Massez*, de oude, advokaat.

Tot vertegenwoordigers: de heeren *Robert Helias*, *Charles Coppens* en *Ferd. Speelman*, allen leden van het congres; *François Verguwen*, koopman, *Grégoire Dubosch*, grondeigenaar, directeur der sluiswerken aan den Kapitalen Dam, en *R. L. Coppens*, district commissaris.

LUIK, den 27sten Augustus.

De kolonel *Ibrahant van Lendonck*, tot militaire gouverneur van Luik benoemd, heeft heden alhier die functie aanvaard.

Wij vernemen dat de kolonel *van den Broek*, die onlangs in het Limburgsche geageerd heeft, tot brigade-generaal is benoemd geworden.

De heer *de Wandre*, auditeur-militair onzer provincie, is door het gouvernement als secretaris der commissie toegevoegd, belast met de bewegingen van het leger van de Maas te onderzoeken.

De *Courrier de la Meuse* geeft als candidaten voor den senaat voor het district van Luik op: de graaf *Eug. de Mean*, de graaf *Em. d'Oultremont de Wégimont*.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten Augustus.

De ministers en derzelver aanhangers hebben, naar men zegt, in de onderscheiden conferentiën, over de nieuwe regeling van het pairschap te hebben onderhandeld, verstaand, dat de koning des konings onder zodanige voorwaarden zou geschieden, dat misschien het pairschap zal willen aannemen en dat er eene soort van wet van verantwoording zou moeten worden daargesteld, waarbij alle burgerlijke ambten zouden worden, en, des gekozen zijnde, het pairschap te moeten aannemen. In dit geval zouden de leden der eerste kamer, even als de raadsheeren in het aloude Rome, met regt *patres conscripti* genoemd kunnen worden.

Le Courrier de l'Europe meldt heden, omtrent de kwestie van het pairschap, het volgende: » Gisteren avond verspreidde zich het gerucht, dat de heer *Macdonald*, maarschalk van Frankrijk, den koning zijne dienst aangeboden hebbende van pairs van Frankrijk, welke protesteren tegen iedere poging van wet, welke dien titel zoude, de erfelijkheid van het pairschap te betwisten, zoo kwalijk van Z. M. ontvangen zou zijn geworden, dat hij zich genoodzaakt had gezien, zijne demissie als groot-kanselier van het legioen van eer te nemen en naar zijne landgoederen te vertrekken."

Heden avond lezen wij in *le Messager des Chambres*: » Men zegt, dat de maarschalk *Macdonald* zijne demissie als groot-kanselier van het legioen van eer genomen heeft."

— De hertogen *van Orleans* en *van Nemours* zijn heden, van Brussel, te Parijs terug gekomen.

— Heden verzekerde men, dat de heer *Thomas*, prefekt van het departement der Monden van de Rhone, zijn ontslag zou bekomen (*Vergelijk ons vorig nommer over de onlusten te Marseille.*)

— Van Toulon wordt, in dato den 16den augustus, het volgende geschreven: » Verre van het van Lissabon terug gekomen smaldeel, dat nog in quarantaine ligt, te ontwapenen, werden er in die haven nog drie linie-schepen, *le Superbe*, *le Breslau* en *la Couronne* uitgerust. Daar wordt van eene expeditie tegen Hayti gesproken."

— Een brief van Bazel, van den 20sten aug. meldt, dat er, onder de boeren van dat kanton, eene nieuwe omwenteling uitgebarsten is. De insurgenten betoonen zich veel moediger dan tijdens de eerste onlusten en schijnen op den bijstand hunner naburen te steunen. Op het oogenblik, dat onze correspondent dit schreef, trachtte men de meest mogelijke menigte manschappen binnen de stad bijeen te brengen, om tegen de insurgenten op te trekken. Ook is er ten platten lande eene talrijke partij gezind om de burgers bij te staan.

— Wij lezen in *la Gazette de France* de volgende artikelen:

» Het Zuiden is in staat van beroering, zoo wel als het Westen, om dat de nationale garde niet georganiseerd is volgens het erkende grondbeginsel, dat iedel Franschman bij dezelve dienen moet. Dat grondbeginsel moet mededeelen de publieke rust op alle plaatsen handhaven, zonder dat de wijze van denken der ingezetenen daar iets aan doen kan, om dat door hetzelve, eene der orde toegedane meerderheid de wapenen in handen krijgt."

» Een iegelijk heeft de overhalende redenen van den braven *Louis* gehoord, om de kamer te nopen tot het aannemen van het budget van 1831, even blindelings als zij de provisionele twaalfde gedeelten aangenomen heeft. (*Vergelijk ons nommer van Zaturdag ll., art. Parijs*). Dit budget, zegt de baron, behoort tot het verledene en het best is hetzelve slechts goed te keuren, zoodanig als het ingediend is, ten einde den vollen geest van onderzoek op het volgende budget te kunnen vestigen. Alzoo heeft het ministerie den provisioneel daargesteld en wil vervolgens dat dit provisioneel, zonder verdere discussie, gestemd worde. Maar hoe is het mogelijk over het budget van 1832 te handelen, waarbij ons dezelfde middelen en wegen gevraagd, ja waarbij dezelve nog verhoogd worden, alvorens het budget van 1831 onderzocht te hebben?"

— De fondsen stonden heden ter beurse genoteerd als volgt: de 5 pct. kontant 87,90; op tijd 87,80; de 3 pct. kontant 57,75; op tijd 56,60. De napolitanen kontant 67,40; op tijd 67,50.

CORRESPONDENTIE.

Van onderscheidene plaatsen, zoo als van Grave, Bergen, Helmond, Oirschot en andere, zijn ons berigten geworden van de heugelijke en hartelijke viering van den verjaardag onzes geliefden konings, op den 24sten augustus ll. Het gebrek van ruimte in ieder dezer uitzonderlijke verslag waardig willen geven, heeft de insluiting van ons blad dit niet gedoogd, dan te dien gevalle, indien plaats over provincie aanspraak op openbare mededeeling had.

Even zoo hebben wij van het versje van V. W. *Zonnegroet van Z. M. den Koning*, geen gebruik kunnen maken; ons blad daartoe niet geschikt zijnde en het dan zeer zeldzaam verzen kunnende opnemen.

* * Iemand zich willende verbinden als NUMMER-VIER-WISSELAAR of REMPLAÇANT, vervoege zich ten Huize van

M. W. KUENEN.

In de Nieuwstraat te Breda, Wijk B. 213.

* * STOOMPACKET-VAART tusschen ROTTERDAM, EMMERICH en LEITH.

voor Passagiers, Goederen, Rijtuigen enz.

Aan den Handel en Reizigers wordt kennis gegeven, dat de Stoompacket *the King of the Netherlands*, Kapitein *Richard Sharp*, tusschen gemelde Plaatsen geregeld zal varen:

VAN ROTTERDAM:

Woensdag, den 31 Augustus,
Zaturdag » 10 September,
Woensdag » 21 ditto,
Zaturdag » 1 October,

} ten 10 uur des morgens.

VAN EDINBURG en LEITH:

Dingsdag den 6 September.
Vrijdag » 16 ditto.
Dingsdag » 27 ditto.
Vrijdag » 7 October.

De overige Dagen van Afvaart zullen nader worden bekend gemaakt. De Packet zal op dezelver uit- en thuisreis Ijmuiden aandoen, om aldaar Passagiers te landen en in te nemen.

Adres bij J. VAN OMMEREN Fz., Kargadoor te Rotterdam.

Te BREDA bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.